

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 15Co/174/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1387899124
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Walterová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2023:1387899124.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Walterovej a členov senátu JUDr. Márie Hajdínovej a JUDr. Evy Mészárosovej v právnej veci žalobkyní v 1.rade: K. L. Z. U. O. H. Á. , U. N. X.X.XXXX, F. R. R., O. Č.. XXX/X K., zastúpená JUDr. Helenou Čerešňovou, advokátkou, Svätý Jur, Horné predmestie č. 216/16, v 2. rade: C. L. Z. U. O. H. Á. , U. N. X.XX.XXXX, F. R. R., O. Č.. XXX/X K., zastúpená JUDr. Luciou Nováčkovou, advokátkou, Ivanka pri Dunaji, Pluhová č. 8, proti žalovaným v I. rade: C.. H. L. Z. U. O. H. Á., U. N. X.X.XXXX, F. R. R., O. Č.. XXX/X, v II. rade: G.. O. L. Z. U. K. , U. N. XX.X.XXXX, F. R. L. U. A., G. T. Č.. XXXX/XX, obaja zastúpení JUDr. Alexandrou Machanovou, advokátkou, Senec, Lichnerova č. 22, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, na odvolanie žalovanej v I. rade proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III. zo dňa 3. novembra 2020, č.k. 11 C 182/1987-566, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Bratislava III. zo dňa 3. novembra 2020, č.k. 11 C 182/1987-566, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 3.11.2020, č.k. 11 C 182/1987-566 (v poradí druhom), I. podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území R., zapísaných na liste vlastníctva č. XXX, vedenom Okresným úradom E., katastrálny odbor, obec R., katastrálne územie R., ako parcela registra „C“ evidovaná na katastrálnej mape, parcelné č. XXXX/X o výmere 320 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie; parcela registra „C“ evidovaná na katastrálnej mape, parcelné č. XXXX/XX o výmere 884 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie; parcela registra „C“ evidovaná na katastrálnej mape, parcelné č. XXXX/XX o výmere 478 m², druh pozemku záhrada, zrušil; II. parcelu registra „C“ evidovanú na katastrálnej mape, parcelné č. XXXX/X o výmere 204 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie špecifikovaná v geometrickom pláne č. X/XX, vypracovaného znalcom z odboru geodézie Ing. C. T. zo dňa 28.6.1988, ktorý bol úradne overený Správou geodézie a kartografie v Bratislave, Stredisko geodézie Bratislava - vidiek pod č. XX/XX, dňa 29.6.1988 a ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť rozsudku, prikázal do podielového spoluvlastníctva žalobkyne v 1. rade o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 3/4 k celku a žalobkyne v 2. rade o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/4 k celku; III. parcelu registra „C“ evidovanú na katastrálnej mape, parcelné č. XXXX/XX o výmere 581 m², druh pozemku záhrada, špecifikovaná v geometrickom pláne č. X/XX, vypracovaného znalcom z odboru geodézie Ing. C. T. zo dňa 28.6.1988, ktorý bol úradne overený Správou geodézie a kartografie v Bratislave, Stredisko geodézie Bratislava - vidiek pod č. XX/XX, dňa 29.6.1988 a ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť rozsudku, prikázal do podielového spoluvlastníctva žalobkyne v 1. rade o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 3/4 k celku a žalobkyne v 2. rade o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/4 k celku; IV. parcelu registra „C“ evidovanú na katastrálnej mape, parcelné č. XXXX/XX o výmere 897 m², druh pozemku záhrada, špecifikovaná v geometrickom pláne č. X/XX vypracovaného znalcom z odboru geodézie Ing. C. T. zo dňa 28.6.1988, ktorý bol úradne overený Správou geodézie a kartografie v Bratislave, Stredisko geodézie Bratislava - vidiek pod č. XX/

XX, dňa 29.6.1988, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť rozsudku, prikázal do podielového spoluvlastníctva žalovanej v I. rade o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/2 k celku a žalovaného v II. rade o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/2 k celku; V. žiadnej zo strán sporu nepriznal nárok na finančné vyrovnanie titulom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva; VI. žalovaným v I., II. rade uložil povinnosť spoločne a nerozdielne uhradiť žalobkyniam v 1., 2. rade náhradu trov konania v plnej výške. Vychádzal zo žaloby doručenej súdu dňa 4.11.1987, ktorou sa obe žalobkyne domáhali zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k špecifikovaným nehnuteľnostiam tak, že spoluvlastníkmi vytvorených parciel č. XXXX/XX a č. XXXX/XX o celkovej výmere 784,9 m² sa stanú oni, podľa geometrického plánu č. XXX-XXX-XXX/XX a žalovaní v I., II. rade sa stanú vlastníckmi pozemku parcela č. XXXX/XX a č. XXXX/X. Žalobkyne v 1., 2. rade žalobu odôvodnili tým, že na základe rozsudku Okresného súdu Bratislava - vidiek č.k. (správne sp.zn., poznámka odvolacieho súdu) T 32/82, bola E. L., narodená dňa XX.X.XXXX, odsúdená pre trestný čin opustenia republiky s tým, že jej majetok prepadol v prospech štátu. Majetok pozostával z vlastníctva 1/6 rodinného domu, ktorý v súčasnosti užíva žalovaná v I. rade, ktorý je označovaný ako dom č. 9, ako aj spoluvlastnícky podiel vo výške 1/6 pozemkov v katastrálnom území R., parcela č. XXX/XX, č. XXXX/IX a č. XXXX/X. Vlastníkom ideálnej polovice týchto pozemkov bol manžel žalobkyne (pravdepodobne v 1. rade, poznámka odvolacieho súdu), ktorý zomrel v roku 1981. Podľa uznesenia Krajského súdu v Bratislave č.k. 16 Co 187/87-143, v dedičskom konaní prepadať v prospech štátu ešte 1/10 predmetných pozemkov. Žalobkyňa v 1. rade s manželom postavili dom, ktorý užíva so žalobkyňou v 2. rade. V dedičskom konaní okrem tohto domu zdedili 1/10 pozemkov, čo spolu predstavuje 336,4 m². Celý pozemok, skladajúci sa z troch uvedených parciel, má celkovú výmeru 1.682 m². Navrhla, aby spolu s pozemkami, ktoré zdedili, t.j. každá 1/10 a časťami, ktoré odkúpila od štátu, sa vytvorí pozemok v celkovej výmere 784,9 m² s tým, že budú s dcérou podielovými vlastníckmi novovytvorených parciel č. XXXX/IX a č. XXXX/XX o výmere 784,9 m², vytvorených podľa geometrického plánu zo dňa XX.X.XXXX, č. XXX-XXX-XXX/XX.

2. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie výsluchom žalobkyne v 1. rade, žalovanými v I., II. rade, svedkyne, oboznámením sa s listinnými dôkazmi založenými v spise, na základe čoho zistil nasledovný skutkový stav. V predmetnej veci bolo prvýkrát rozhodnuté rozsudkom zo dňa 19.9.1988, č.k. 11 C 182/1987-106, ktorým bolo zrušené a vyporiadané podielové spoluvlastníctvo strán sporu; do spoluvlastníctva žalobkyne v 1. rade v podiele 3/4 a žalobkyne v 2. rade v podiele 1/4 bola prikázaná parcela č. XXXX/X, zastavaná plocha o výmere 204 m² a parcela č. XXXX/XX, záhrada o výmere 581 m²; do vlastníctva žalovaných bola prikázaná parcela č. XXXX/XX, zastavaná plocha o výmere 897 m², každému v podiele 1/2, podľa geometrického plánu č. X/XX, vypracovaného Ing. C. T.. Odvolací súd rozhodnutím zo dňa 12.12.1988, č.k. 14 Co 452/1988-125, napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že súd prvej inštancie sa nezaoberal možnosťou zriadenia vecného bremena a rozdelenie pozemkov bez riešenia otázky prístupovej cesty k domu žalovaných nie je správne, žalovaní do domu prechádzajú cez pozemok žalobcov, iný prístup nemajú a súd vykonal rozdelenie tak, že žalovaní nemajú zabezpečený prístup do rodinného domu. Žalobkyňa v 1. rade na pojednávaní v roku 1988 uviedla, že v roku 1980 bol navezený štrk na hraničnú čiaru pozemku za účelom vybudovania cesty, ktorá vybudovaná nebola a vedie len do úrovne hraničného múru domu. Potvrdila, že na parcele č. XXXX/XX sa nachádza jazero, ktoré označila ako bačorinu. Na hodnotu porastov bol robený v dedičskom konaní po nebohom manželovi znalecký posudok, mnohé stromy boli medzičasom vyklčované. Kúpnu zmluvou odkúpila podiel od štátu a dala vypracovať nový geometrický plán. Parcela č. XXXX/X má prístup z ulice, nachádza sa tam staré pletivo a obaja žalovaní majú možnosť tam vybudovať samostatný vchod. Medzi stranami sporu nedošlo k dohode o sporných otázkach a prechod cez bránu a vchod, ktorý je v bezprostrednej blízkosti jej rodinného domu ju veľmi vyrušuje. Žalovaná v I. rade vo výpovedi žiadala, aby súd vyporiadal aj investície do pozemkov, pretože súčasť tvoria i porasty vysadené na parcelách, súčasťou pozemkov je aj opltenie spolu s bránami a prístupová cesta. Ona používa ako vstupnú bránu práve vchod pre motorové vozidlo, žiadala pri zrušení podielového spoluvlastníctva zriadenie práva prechodu práve tejto cesty, nakoľko zriadenie novej cesty na novovytvorenej parcele by bolo značne nákladné, neekonomické a spôsobilo by vyrúbanie veľkého množstva porastov vysadených na nehnuteľnosti. Svedkyňa - suseda H. V. tvrdila, že pri hornom dome, v ktorom býva žalobkyňa, je vstupná brána a od tejto brány vedie cesta, avšak nevedela, že až do úrovne nižšieho domu, ktorý užíva žalovaná. Potvrdila, že má vedomosť, že žalovaná nepoužíva vchod z hlavnej brány, ale domov chodí vchodom na hranici pozemkov, kde však nie je vybudovaná brána a vedie tam štrkový chodník; vzťahy medzi stranami sporu sú veľmi zlé. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 25.4.1988 nariadil znalecké dokazovanie, úlohou znalca bolo vykonať obhliadku sporných nehnuteľností, vyjadriť sa či sú reálne deliteľné a vypracovať geometrický

plán s vyznačením možnosti reálnej del'by, s prihliadnutím na najúčelnejšie využitie nehnuteľnosti. Znalec Ing. C. T. v znaleckom posudku zo dňa 28.8.1988 uviedol, že pozemky sú reálne deliteľné. Nakoľko celková situácia neumožňuje uvažovať s viacerými alternatívami, vypracoval rozdelenie tak, že nová hranica je vedená pozdĺž múru pôvodného domu, rovnobežne s hranicou parcely č. XXXX/XX. Pri vyčíslení hodnoty sporných nehnuteľností odporučal zohľadniť pri finančnom vyrovnaní investície na vykonanie úprav po rozdelení pozemku, najmä vybudovanie brány a prístupovej cesty k pôvodnému domu. Znalec Ing. K. E. vypracoval znalecký posudok č. XX/XX, dňa 31.8.1998 (pravdepodobne 1988, poznámka odvolacieho súdu), v ktorého závere uviedol, že reálna del'ba nehnuteľností bez zriadenia vecného bremena je uskutočniteľná len realizáciou vyvolených investícií, a preto v posudku vypracoval návrhy riešení. Pri variante, ktorý spočíval v tom, že by došlo k reálnemu deleniu, bez zriadenia vecného bremena, bude nutné vybudovať prístupovú cestu do garáže domu č. 9, pričom toto riešenie by predstavovalo náklady, ktoré vyčíslil na sumu 21.714,- Kčs a zároveň uviedol že je potrebné vyrúbať trvalé porasty, čo vyčíslil na sumu 1.268,- Kčs. Žalovaná (pravdepodobne v I. rade, poznámka odvolacieho súdu) so znaleckým posudkom Ing. C. T. nesúhlasila, za riešenie situácie považuje zriadenie vecného bremena. Podľa nej zo znaleckého posudku vyplýva, že musí vybudovať cestu tak, že sa úplne zasype rybník, čo predstavuje nákladné stavebné úpravy, navrhované geometrické rozdelenie porušuje stavebné predpisy a pre ňu znamená nákladné ekonomické investície a ekologické zásahy. Znalec Ing. K. E. pred súdom uviedol, že cesta, ktorá pokračuje od domu žalobkyne je len pre peších, nakoľko je sčasti zasypaná štrkom, značne znehodnotená, zarastená burinou. Po zrušení a vrátení veci súdu prvej inštancie bol vypočítaný znalec Ing. C. T., ktorý tvrdil, že riešenie, ktoré navrhol je jediným riešením. Žalovaná argumentovala plynovým vedením a jazierkom, cez ktoré nemôže vybudovať prístupovú cestu, bolo však zistené, že jazierko je v podstate iba bačorina a plynové vedenie nie je prekážkou. Žalovaná v I. rade na pojednávaní konanom dňa 18.1.1988 uviedla, že s návrhom na vyporiadanie nesúhlasí a potvrdila, že žalobkyňa jej bráni prechádzať cez zriadený vchod, ktorý je na parcele č. XXXX/X, je nútená prechádzať cez urobenú dieru v plote. Žalobkyňa užíva dom bližšie pri ulici a záhradu zriadenú za ním, ona užíva dom postavený vzadu, ide o pôvodný rodičovský dom a záhradu nachádzajúcu sa pred ním. Medzi parcelami č. XXXX/XX a č. XXXX/XX je vybudovaná príjazdová cesta od ulice až k jej domu i pre motorové vozidlá, záhradu pred rodinným domom užíva spoločne s bratom. Žalovaný v II. rade na uvedenom pojednávaní konštatoval, že s návrhom nesúhlasí, spolu so sestrou užíva záhradu nachádzajúcu sa pred rodinným domom cez víkendy a dovolenky. Medzi parcelami č. XXXX/XX a č. XXXX/XX je vybudovaná príjazdová cesta od ulice až k rodičovskému domu, iná príjazdová cesta nie je. Potvrdil, že žalobkyňa v minulosti bránu uzavrela, ani po zásahu príslušných orgánov ju neotvorila, preto žalovaná musela prestrihnúť drôt, cez ktorý chodí do domu. Prvoinstančný súd zistil, že Miestny národný výbor Bernolákovo dňa 16.3.1988 potvrdil, že na pozemku parcela č. XXXX/XX, kde je vstupná brána pre dom č. X a č. X, bol v minulosti vybudovaný vchod, ktorý je od domu č. X vzdialený cca 1 meter a končí na úrovni zadnej časti domu. Pokračovanie od domu č. X k domu č. X je iba po vyšliapanej pôde, bez prípadných zhutňovacích materiálov (štrk, betón, dlažba). Zo stanoviska súdneho znalca zo dňa 7.3.1989 vyplýva, že na priestoroch, kde má byť komunikácia k rodinnému domu, je vedená prípojka zemného plynu. Vedúci odboru územného plánovania Okresného národného výboru Bratislava uviedol v stanovisku zo dňa 7.4.1989, že odporúča reálne rozdelenie pozemkov podľa návrhu súdneho znalca Ing. C. T. s možnosťou vybudovania samostatných prístupov k jestvujúcim rodinným domom, v prípade riešenia prístupu k rodinnému domu na parcele č. XXXX/XX odporučil čiastočnú alebo úplnú likvidáciu močiara na tejto parcele. Uznesením zo dňa 2.10.1989, č.k. 11 C 182/1987-171, súd konanie prerušil do skončenia konania vedeného pod sp.zn. D 1023/85, ktoré bolo potvrdené odvolacím súdom rozhodnutím zo dňa 28.2.1990; uznesením zo dňa 12.1.2014, č.k. 11 C 182/1987-390, bolo rozhodnuté o pokračovaní v konaní. Ďalším uznesením zo dňa 16.9.2014, č.k. 11 C 182/1987-418, bolo znova konanie prerušené do skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava III. pod sp.zn. 21 C 67/2014 (o určení vlastníctva k predmetným pozemkom), rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 29.10.2014; uznesením zo dňa 10.12.2019, č.k. 11 C 182/1987, bolo rozhodnuté o pokračovaní v konaní.

3.1. Po právnej stránke súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil ustanoveniami § 141, § 142 ods. 1, ods. 3 Občianskeho zákonníka a dôvodil tým, že považoval za preukázané, že strany sporu sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXX, parcela č. XXXX/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 320 m², parcela č. XXXX/XX, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 884 m² a parcela č. XXXX/XX, záhrada o výmere 478 m²; žalobkyňa v 1. rade v podiele 11/30, žalobkyňa v 2. rade v podiele 1/10, žalovaná v I. rade v podiele 8/30 a žalovaný v II.

rade v podiele 8/30. Právny vzťah k stavbe evidovanej na pozemku parcela č. XXXX/X je evidovaný na liste vlastníctva č. XXXX. Vlastníkom domu súpisné č. XXX sú žalobkyňa v 1. rade v podiele 3/4 a žalobkyňa v 2. rade v podiele 1/4.; právny vzťah k stavbe evidovanej na pozemku parcela č. XXXX/XX je evidovaný na liste vlastníctva č. XXXX. Vlastníkom domu súpisné č. XXX sú žalovaná v I. rade v podiele 2/6, žalovaný v II. rade v podiele 2/6 a E. L. v podiele 2/6. Žalovaná v I. rade nesúhlasila s riešením navrhovaným žalobkyňami, pretože nemá bráničku, ani cestu k garáži. Navrhla dva spôsoby riešenia, a to pôvodný stav a zriadenie vecného bremena alebo zriadenie cesty s prístupom k garáži, ale táto alternatíva si vyžaduje finančnú kompenzáciu vo výške 20.000,- € na vybudovanie komunikácie. Pre odstránenie pochybností o aktuálnosti a použiteľnosti geometrického plánu č. X/XX, vyhotoveného znalcom z odboru geodézie Ing. C. T. zo dňa 28.6.1988, ktorý bol úradne overený Správou geodézie a kartografie v Bratislave, Stredisko geodézie Bratislava - vidiek pod č. XX/XX dňa 29.6.1988, obe žalobkyne uviedli, že plán nemá stanovený žiadny časový limit dokedy sa môže použiť na právne úkony, jedinou podmienkou pre platnosť a zapísateľnosť geometrického plánu do katastra nehnuteľností a aj pre príslušný list vlastníctva č. XXX je, aby sa od jeho vyhotovenia nezmenil jestvujúci stav katastra nehnuteľností. Nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom rozdelenia nie sú k dnešnému dňu dotknuté žiadnou zmenou oproti stavu keď bol vypracovaný geometrický plán Ing. T. Q. v 2. rade predložila nový znalecký posudok č. XXX zo dňa 29.9.2020, vypracovaný znalcom Ing. Y. L., znalcom z odboru stavebníctvo, v ktorom znalkyňa uviedla, že podľa riešenia Ing. C. T. v navrhovanom geometrickom pláne sú pozemky rozdelené medzi spoluvlastníkov, ktorí užívajú nehnuteľnosti tak, aby čo najmenej zasiahol užívanie estetického jazierka, ale zároveň zachoval podielové spoluvlastníctvo. Toto riešenie reálneho rozdelenia pozemkov je bez finančného vyrovnania, čiže každá strana dostane presne svoj podiel na pozemkoch, ktorý budú môcť riadne užívať. Pri takomto rozdelení pozemkov je zachovaný prístup k oboj nehnuteľnostiam od ulice O. nie je relevantné, že jedna strana nemá vybudovanú cestu k rodinnému domu. Takéto rozdelenie umožňuje oboj stranám sporu prístup k verejnej komunikácii. Pozemky sú zároveň rozdelené kríkovým porastom, stromami a zvyškami plotu, t.j. sú fakticky rozdelené a každá strana sporu užíva svoju časť. Prístupovú cestu pozdĺž plotu cez pozemky parcela č. XXXX/X a č. XXXX/XX je možné vybudovať. Plynové potrubie, údajne vedené popri plote, nie je dôvodom na znemožnenie vybudovania takejto prístupovej komunikácie. Je tam dostatočný priestor i bez zásahu do okrasného jazierka, alebo s minimálnym zásahom, okrasné jazierko neplní žiadnu z úloh uvedených žalovanou v I. rade. Okrasné jazierko je umiestnené cca 40 m od vodného toku W. voda a nie je izolované. Už samotný tento fakt z hľadiska hydrologického hovorí o spojených nádobách, kde sa hladina okrasného jazierka a hladina vody vo vodnom toku vzájomne ovplyvňujú do takej miery, že neplní funkciu odvodnenia okolitého terénu. Na obhliadke nebolo identifikované žiadne zariadenie na odber, prípadne na dotovanie estetického jazierka vodou. Okrasné jazierko nie je užívané ani na kúpanie, je naozaj len estetickou záležitosťou, nemá žiadnu funkčnú hodnotu. Riešenie na rozdelenie pozemkov inak než je uvedené v znaleckom posudku č. X/XX Ing. C. T. je samozrejme možné, ale všetky iné riešenia oveľa viac zasahujú do jazierka, sú aj možnosti, pri ktorých nebude rozdelenie spravodlivé a strany si musia vzájomne finančne vysporiadať zmenšenie alebo zväčšenie svojho vlastníctva. Namietaná skutočnosť, že riešenie odporuje vyhláške FM č. 83/1976 Zb. pre technický a investičný rozvoj nie je dôvodné, nakoľko táto vyhláška bola zrušená a nahradená vyhláškou MŽP SR č. 532/2002 Z.z. Rodinný dom žalovaných bude mať pri rozdelení pozemkov podľa navrhovaného geometrického plánu Ing. T. zabezpečený prístup k domu z ulice. Prístupovú komunikáciu je možné postaviť aj bez zasypania okrasného jazierka. Podľa Ing. T. medzi jazierkom a plotom je vzdialenosť 3,30 m, čo na jednosmernú prístupovú cestu k rodinnému domu stačí. Plynové potrubie údajne vedené pozdĺž hranice s parcelou č. XXXX/XX nie je prekážkou, aj pokiaľ by prechádzalo pod komunikáciou. Navrhované riešenie rozdelenia parciel neodporuje stavebným predpisom, obe stavby rodinných domov následkom rozdelenia parciel budú mať zabezpečený prístup z verejnej ulice. Prvoinštančný súd konštatoval, že právna úprava zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva v Občianskom zákonníku vychádza zo zásady, že nikoho nemožno nútiť, aby zotrval v spoluvlastníckom vzťahu. Keďže v prejednávanej príhode nedošlo k dohode spoluvlastníkov o jeho zrušení a vyporiadaní, podielové spoluvlastníctvo zrušil. Rozdelenie nehnuteľností je prvým a prednostným spôsobom vyporiadania podielového spoluvlastníctva a v spore bol predložený znalecký posudok, ktorého záver bol jednoznačný. Nehnuteľnosti sú reálne deliteľné a znalec navrhol riešenie vyporiadania podielového spoluvlastníctva, ktoré je vyjadrené v geometrickom pláne. Uvedené riešenie kopíruje veľkosť spoluvlastníckych podielov a ponecháva nehnuteľnosť v užívaní tým, ktorí ju doteraz aj užívali. Osvojil si i závery znaleckého posudku podloženého žalobkyňami, z ktorých vyplýva, že každé iné riešenie rozdelenia pozemkov, ako riešenie navrhované Ing. T. je horšie a menej spravodlivé, t.j. buď viac zasahujú estetiku jazierka, alebo vedú

k nutnosti finančného vysporiadavania, čím sa otvára priestor pre ďalšie otázky, s ktorými by bolo potrebné sa vysporiadavať. Vzhľadom na skutočnosť, že súdne konanie je vedené od roku 1987, stotožnil sa s názorom žalobcov, že otváranie priestoru pre ďalšie otázky je neehospodárne, akékoľvek iné riešenie rozdelenia pozemkov oproti riešeniu navrhovanému Ing. T. by vyžadovalo vypracovanie nového geometrického plánu, čo je taktiež neehospodárne. V tejto súvislosti pripomenul, že predkladanie dôkazov, ktorými by žalovaní preukazovali svoje tvrdenia, bolo ich úlohou, mali dostatočný časový priestor na predloženie iného riešenia sporu, iný geometrický plán, iný návrh na riešenie vyporiadania podielového spoluvlastníctva, čo neurobili. V spore bol žalobkyňami predložený geometrický plán, ktorý umožňuje reálnu deľbu nehnuteľností, preto podielové spoluvlastníctvo zrušil a vyporiadal spôsobom, ktorý bol v spore riadne zdokladovaný a podložený geometrickým plánom. Návrh rozdelenia sporných pozemkov podľa Ing. T. je riešenie, ktoré je niekoľko desaťročí stranami sporu v podstate akceptované, rešpektované, pozemky sú v teréne podľa návrhu rozdelenia Ing. T. fakticky rozdelené a takto sú aj stranami sporu roky užívané. Riešenie rešpektuje situáciu ako sú nehnuteľnosti reálne užívané nie niekoľko rokov, ale prakticky od podania žalobného návrhu v roku 1987. Pri posudzovaní reálnej deliteľnosti pozemku zoberal do úvahy aj možnosť prístupu ku komunikáciám, čo bola okolnosť, na ktorú upozorňoval vo svojom rozhodnutí i súd druhej inštancie. V spore nebolo sporné, že žalovaní majú prístup ku komunikácii, po rozdelení nehnuteľnosti im tento prístup zostáva zachovaný a tento už v súčasnosti aj využívajú. Aj zo záverov znaleckého posudku táto skutočnosť vyplýva, takže túto podmienku považoval za splnenú. Súdna teória dáva za pravdu argumentácii žalobkyň, že prekážkou reálneho rozdelenia nie je skutočnosť, že po rozdelení vznikajú určité obmedzenia, preto za prekážku pri vyporiadaní nepovažoval vynútené investície spojené s vybudovaním prízjazdovej cesty k garáži v dome žalovaných, pričom žalovaná prístup autom k domu doteraz nevyužívala. V spore bolo preukázané, že žalovaní nemajú ani v čase rozhodovania zabezpečený prístup k domu motorovým vozidlom, nakoľko k domu podľa vyjadrenia znalca pri ohliadke vedie nespevnený chodníček pre peších. Prístup z verejnej komunikácie však žalovaní využívajú, pozemok je prístupný z O. ulice, v uličnom plote je z pletiva urobená diera, vstup na pozemky nie je zabezpečený proti vniknutiu cudzími osobami (konštatovanie v znaleckom posudku). Takýto prístup žalovaní využívajú už vyše tridsať rokov a je ním nespevnený chodník k domu. Zriadenie vecného bremena, tak ako ho navrhovala žalovaná (pravdepodobne žalovaná v I. rade, poznámka odvolacieho súdu) zväžil a dospel k záveru, že riešenie, ktoré navrhol znalec v znaleckom posudku, teda reálne rozdelenie vytvorením nových parciel a zriadenie prístupu na pozemok žalovaných je reálnejšie a lepšie riešenie ako zradenie vecného bremena. Takémuto riešeniu by dal prednosť v prípade, ak by pozemok žalovaných nemal prístup k verejnej komunikácii, čo nie je prejednávaný prípad. Zriadenie vecného bremena v tomto prípade nebolo opodstatnené. Navyše žalovaní v spore nepredložili žiaden dôkaz, na základe ktorého by súd zriadenie vecného bremena mohol vykonať. Znaleckým posudkom znalkyne Ing. Y. L. bola stanovená aktuálna hodnota predmetných nehnuteľností. Novovytvorená parcela č. XXXX/X bola ocenená na sumu 25.164,80 € a parcela č. XXXX/XX na sumu 37.589,92 €, ktoré pripadli do spoluvlastníctva žalobcov, pričom ich hodnota predstavuje spolu sumu 62.754,72 €. Hodnota nehnuteľností, ktoré podľa rozhodnutia pripadnú do spoluvlastníctva žalovaných predstavuje podľa aktuálneho znaleckého posudku sumu 69.517,76 €. Rozdiel v ich hodnote, ktorú prisúdil žalobcom a žalovaným predstavuje sumu 6.763,04 €. Žalobkyne od začiatku sporu nepožadovali vyplatenie rozdielu, na tomto stanovisku zotrvali aj po zrušení a vrátení veci na nové konanie. Žalovaní žiadali zaplatenie sumy 20.000 € ako kompenzáciu pri vyporiadaní v širšom zmysle slova, nakoľko je potrebné vybudovať novú cestu, avšak nepredložili žiaden dôkaz, ktorým by preukázali výšku nákladov. V spore bol predložený iba znalecký posudok znalca Ing. K. E. č. XX/XX, zo dňa 31.8.1998, v ktorom znalec odhadol náklady na vybudovanie prístupovej cesty do garáže domu žalovaných na sumu 21.714,- Kčs a spolu s nákladmi na odstránenie porastov to vyčíslil na sumu 22.982,- Kčs, v prepočte cca 763,- €. Je zrejmé, že rozdiel v hodnote prikázaných nehnuteľností vo výške 6.763,04 € je schopný kompenzovať v spore preukázané náklady na vybudovanie prístupovej cesty k domu žalovaných, preto žiadnej zo strán sporu nepriznal nárok na finančné vyrovnanie titulom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva.

3.2. Výrok o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil právne ustanoveniami § 255, § 262 ods. 2 C.s.p. a obom žalovaným uložil povinnosť nahradiť obom žalobkyňami, ktoré mali vo veci úspech náhradu trov konania v plnej výške s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

4. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalovaná v I. rade dôvodiac ustanovením § 365 ods. 1 písm. f/, h/ C.s.p. (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci). Uviedla,

že žalobca predložil znalecký posudok zo dňa 29.9.2020, č. 137, v ktorom sa znalkyňa v bode 2.6. na strane 8 vyjadrila k jazierku nachádzajúcemu sa na parcele č. XXXX/XX, kde konštatuje, že nebolo predložené stavebné povolenie na výstavbu vodnej stavby a ani kolaudačné rozhodnutie. K týmto skutočnostiam konštatovala, že ide o prirodzené jazero, ktoré na danom mieste existovalo už v čase nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemku parcela č. XXXX/XX právnymi predchodcami žalovaných a slúžilo ako napájadlo. Vzhľadom na jeho prirodzený pôvod sa ich právní predchodcovia rozhodli toto jazero zachovať a jeho existencii prispôsobili aj osadenie stavby ich rodinného domu na pozemku. Tak ako znalkyňa správne uviedla „jazero sa nachádza približne 40 m od toku W. H. a podzemná voda je v širokom okolí vodného toku priamo závislá na hladine vody v toku. Teda podzemná voda stúpa alebo naopak klesá v závislosti od hladiny v toku W. H.. Do predmetného jazierka neexistuje ani prítok vody a neexistuje ani odber vody z predmetného jazierka. Hladina jazierka je preto priamo závislá od hladiny vody v potoku W. H. - ide o efekt spojených nádob.“ Zotrvála na tom, že toto jazero je prirodzeným prírodným prvkom a nie je možné zasiahnuť do neho svojvoľne a zasypať jeho časť, či ho akýmkoľvek iným spôsobom narušiť, nakoľko takýmto neprírodným zásahom by mohlo dôjsť k narušeniu prirodzeného prepojenia podzemnej vody a vody v toku potoka, čo by mohlo mať za následok zaplavenie ich rodinného domu. Ďalej v priestore, ktorý bol súdom označený ako priestor dostatočný na vybudovanie príjazdovej komunikácie, je uložené plynové potrubie, vodovodná prípojka aj s vodovodnou šachtou. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď konštatoval, že oni majú vytvorený dostatočný priestor na vybudovanie prístupovej cesty k rodinnému domu v ich podielovom spoluvlastníctve. Poukázala na svoje opakované námietky, že vybudovaná brána i príjazdová komunikácia, ktoré by pripadli po rozhodnutí obom žalobkyniam, boli budované výlučne ako príslušenstvo hlavnej stavby, ktorou je rodinný dom súpisné č. XXX/X a stavba rodinného domu súpisné č. XXX/XA vo vlastníctve žalobkyní v 1., 2. rade vznikla prestavbou pôvodnej garáže, ktorá rovnako slúžila rodinnému domu v ich vlastníctve. Zotrvála na tom, že by spravodlivému usporiadaniu veci zodpovedalo rozdelenie pozemkov a zároveň, aby obom žalovaným a ich právnym nástupcom bolo priznané právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého návrh špecifikovala v odvolaní, čím by bol zabezpečený nerušený prejazd a prechod a užívanie nehnuteľností v ich vlastníctve, bez zásahov do jazierka a potreby finančne náročných stavebných prác v podobe budovania novej príjazdovej komunikácie a brány, ktorá nie je do dnešného dňa samostatne vybudovaná. Prvostupňový (správne prvoinštančný, poznámka odvolacieho súdu) súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď mal za to, že majú dostatočne zabezpečený vjazd a vstup k svojej stavbe cez novovytvorenú parcelu č. XXXX/XX a nie je potrebné zriadiť v ich prospech vecné bremeno, ktoré by im umožňovalo vstup po pôvodnej vstupnej ceste cez pôvodnú vstupnú bránu. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní vyporiadal aj podielové spoluvlastníctvo k príjazdovej komunikácii a vstupnej bráne a tak sa mal zaoberať i otázkou finančnej kompenzácie, pretože obom žalobkyniam priznal výlučné vlastnícke právo k existujúcej príjazdovej ceste pôvodne budovanej pre rodinný dom v ich vlastníctve i k vstupnej bráne, ktorá umožňuje vstup peši i motorovým vozidlom k ich rodinnému domu. Finančná kompenzácia im priznaná nebola, hoci ak by akceptovali spôsob rozdelenia podielového spoluvlastníctva, budú si musieť vybudovať, pričom je otázne, či to bude vôbec reálne, v danom mieste úplne novú príjazdovú cestu v stiesnenom priestore, kde bude potrebné čiastočné zasypanie alebo premostenie prírodného jazera a zároveň treba vziať do úvahy existujúce potrubie plynu, vody a vodovodnú šachtu v danom priestore. Budovanie takejto komunikácie si vyžiada vyššie finančné náklady, ako by museli vynaložiť obe žalobkyne ak by si budovali príjazdovú komunikáciu na pozemku, ktorý bol priznaný im. Potrebu vybudovania vecného bremena a finančnej kompenzácie opiera aj o rozhodnutie krajského súdu zo dňa 12.12.1988, č.k. (správne sp.zn., poznámka odvolacieho súdu) 14 Co 452/1988. Rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keďže nezriadil v ich prospech vecné bremeno, ktoré by im umožňovalo prechod, prejazd a uloženie sietí potrebných k riadnemu užívaniu stavby rodinného domu v ich vlastníctve alebo im aspoň nepriznal finančnú kompenzáciu na vybudovanie finančne a technicky náročnej príjazdovej komunikácie a novej vstupnej brány, ktoré v celom rozsahu zabrali obe žalobkyne. V bode 5. odôvodnenia napadnutého rozsudku poukázal prvoinštančný súd na zrušujúce rozhodnutie zo dňa 12.12.1988, č.k. 14 Co 452/1988-125, v ktorom odvolací súd uviedol, že sa súd prvého stupňa nezaoberal možnosťou zriadenia vecného bremena a rozdelenie pozemkov bez riešenia otázky prístupovej cesty k ich domu a že vykonal rozdelenie tak, že oni nemajú zabezpečený prístup do rodinného domu, ktorý nedostatok, vytknutý ešte v roku 1988, nebol odstránený ani napadnutým rozhodnutím. Odvolaciemu súdu preto navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a rozhodnúť podľa návrhu uvedeného v odvolaní.

5. Žalobkyňa v 1. rade vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej v I. rade uviedla, že na posúdenie funkcie jazierka, možných následkov, ktoré môžu nastať po zásahu do jazierka a na možnosť vybudovať prístupovú cestu nepochybne treba odborné znalosti. Žalovaná v I. rade počas súdneho konania nepreukázala, že by bola kvalifikovaná na odborné posúdenie funkcie jazierka a možnosti vybudovania prístupovej cesty. Ona a žalobkyňa v 2. rade predložili znalecký posudok spĺňajúci zákonné podmienky relevantného dôkazu podľa ustanovenia § 206 a nasl. C.s.p. Poukázala na stranu 13 bod 2. znaleckého posudku č. XXX zo dňa 29.9.2020, v ktorom znalkyňa Ing. Y. L. výslovne uviedla, že „plynové potrubie údajne vedené popri plote nie je dôvodom na znemožnenie vybudovania prístupovej komunikácie“, stranu 13 bod 3., že „Okrasné jazierko neplní žiadnu z úloh uvedených majiteľkou (žalovanou v I. rade - pozn.) a nemá žiadnu funkčnú hodnotu“ i stranu 8, v ktorom bode 2.6. znalkyňa jednoznačne deklaruje, že „Jazierko neplní žiadnu ochrannú alebo inú funkciu vodohospodárskeho významu. Jeho existencia nemá vplyv na hladinu podzemnej vody v okolí a podzemnú vodu ako takú v okolí. Jeho funkcia je výhradne estetická.“ Nakoľko ani jeden zo žalovaných nepredložil žiadny relevantný dôkaz spĺňajúci podmienky § 206 a nasl. C.s.p., ktorým by podložili svoje domnienky o funkcii jazierka a nemožnosti zásahu do neho a vybudovania prístupovej cesty k domu so súpisným č. XXX cez pozemok parcelné č. XXXX/XX (neuniesli dôkazné bremeno) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k správnym skutkovým zisteniam a napadnutý rozsudok je vecne správny. K tvrdeniam uvedeným v odvolaní o nemožnosti vybudovať prístupovú cestu k domu so súpisným č. XXX cez pozemok parcelné č. XXXX/XX pre uložené plynové vedenie poukázala na ustanovenie § 142 ods. 3 Občianskeho zákonníka a rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 22 Cdo 1715/2010. Žalovaná v I. rade má nepochybne zaistený prístup k svojmu domu súpisné č. XXX aj bez toho, aby obmedzovala ju a druhú žalobkyňu ako podielové spoluvlastníčky pozemku parcelné č. XXXX/X a č. XXXX/XX. Samotná žalovaná v I. rade potvrdila, že prístupová cesta mohla viesť logicky len po garáž postavenú na parcele č. XXXX/X (aktuálne k domu súpisné č. XXX) a nikdy nebola vybudovaná až k domu súpisné č. XXX, pretože v tejto časti sporných pozemkov nebola vybudovaná garáž pre účely parkovania motorového vozidla; takáto garáž bola vybudovaná na parcele č. XXXX/X. Existenciu prístupovej cesty od verejnej komunikácie až k domu súpisné č. XXX vylúčila i svedkyňa H. V. (bod 11. odôvodnenia napadnutého rozsudku), ktorá potvrdila status quo, ktorý platí už niekoľko desaťročí. Nevidí žiadny právny dôvod na zriadenie vecného bremena v znení navrhnutom žalovanou v I. rade. Bezodplatným zriadením vecného bremena by došlo k porušeniu ústavného práva oboch žalobkýň garantované v čl. 20 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Záverom dodala, že žalovaná v I. rade nepredložila ani len geometrický plán, z ktorého by vyplýval nevyhnutný rozsah navrhovaného vecného bremena tak, aby bol zabezpečený účel sledovaný žalovanou v I. rade. Je nepochybné, že zriadiť vecné bremeno na celej výmere parcel č. XXXX/X a č. XXXX/XX je v každom prípade neprípustné. K odvolacej námietke, že súd prvej inštancie vyporiadal aj podielové spoluvlastníctvo k prístupovej komunikácii a vstupnej bráne a tak mal povinnosť zaoberať sa aj finančnou kompenzáciou uviedla, že žalovaný v II. rade nepodal odvolanie proti napadnutému rozsudku, z čoho jednoznačne vyplýva, že s jeho výrokmi súhlasí. Žalovaná v I. rade nie je žiadnym spôsobom oprávnená zasahovať do práv žalovaného v II. rade tým spôsobom, že pre neho žiada buď zriadenie vecného bremena alebo finančné plnenie, resp. akúkoľvek zmenu napadnutého rozsudku v jeho prospech alebo neprospech. Dala do pozornosti, že od 1.7.2016 je účinný Civilný sporový poriadok, ktorý je ovládaný zásadou kontradiktórnosti vyjadrenou v čl. 8 C.s.p. Žalovaná v I. rade síce požaduje finančné plnenie od nej a druhej žalobkyne, ale po dobu celého súdneho konania, t.j. za viac ako 30 rokov nepredložila jediný dôkaz, ktorý by jej požiadavku odôvodňoval. Nie je zrejme ako žalovaná v I. rade dospela k výške požadovaného finančného vysporiadania pre seba v rozsahu 15.000,- € a pre žalovaného v II. rade 5.000,- € a na akom skutkovom základe, teda čo presne by mala táto suma kompenzovať (napr. vybudovanie betónovej cesty, cesty zo zámkovej dlažby, asfaltovú cestu, chýbajú parametre cesty - dĺžka a šírka, či má kompenzácia pokrývať len materiál alebo aj prácu a v akom pomere a mnoho ďalších relevantných skutočností). Dodala, že k domu vo vlastníctve žalovanej v I. rade v súčasnosti nevedie a ani nikdy nevedla prístupová cesta cez pozemky parcela č. XXXX/X a č. XXXX/XX, takže kvalita prístupu žalovanej v I. rade do svojho domu súpisné č. XXX je rovnaká či už cez pozemok parcelné č. XXXX/XX, ktorej je spoluvlastníčkou, alebo parcelu č. XXXX/X a č. XXXX/XX v spoluvlastníctve oboch žalobkýň. Preto neexistuje žiadny relevantný dôvod čo i len uvažovať nad akoukoľvek finančnou kompenzáciou z jej strany a žalobkyne v 2. rade. Odvolaciemu súdu navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdiť; žiadala náhradu trov odvolacieho konania.

6. Žalobkyňa v 2. rade vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej v I. rade uviedla, že nesúhlasí s tvrdeniami žalovanej v I. rade uvedenými v odvolaní a stotožnila sa v plnom rozsahu s vyjadreniami a argumentáciou obsiahnutou vo vyjadrení žalobkyne v 1. rade k odvolaniu žalovanej v I. rade. Má za to, že súd prvej inštanície na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, napadnutý rozsudok vychádza zo správneho právneho posúdenia veci s tým, že žalovaná v I. rade neuniesla dôkazné bremeno. V tomto prípade sa jedná o neštandardne dlhý súdny spor v trvaní 33 rokov, celé súdne konanie je podľa nej neúmerne predlžované, najmä postupom zo strany žalovanej v I. rade, ktorá síce využíva svoje procesné právo na podanie odvolania, ale napáda súdne rozhodnutie, ktoré nepochybne deklaruje skutkový stav a užívanie nehnuteľností tak, ako sú stranami sporu užívané posledných cca 30 rokov. Podané odvolanie je teda dôvodné hodnotiť len ako snahu spôsobovať prieťahy v konaní. Umelé predlžovanie zotrvania vo formálnom spoluvlastníctve, dlhotrvajúci súdny spor a s tým súvisiaca právna neistota na strane oboch žalobkýň majú výrazný vplyv na ich zdravotný stav i majetkové pomery. Právoplatné skončenie predmetného súdneho sporu je nanajvýš žiaduce v záujme ochrany práv žalobkýň v 1., 2. rade garantovaných v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Odvolaciemu súdu navrhla napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu v celom rozsahu potvrdiť; žiadala trovy odvolacieho konania.

7. Žalovaná v I. rade vo vyjadrení k vyjadreniam oboch žalobkýň k jej odvolaniu uviedla, že zotrváva v celom rozsahu na podanom odvolaní i dôvodoch tam uvedených. K tvrdeniam žalobkyne v 1. rade, že vraj potvrdila, že cez pozemky parcela č. XXXX/X a č. XXXX/XX v súčasnosti nevedie a vraj ani nikdy nevedla prístupová cesta, nakoľko rodinný dom oboch žalobkýň vznikol prestavaním garáže konštatovala, že nevie z akého dôvodu sa uchýlila žalobkyňa v 1. rade k takýmto tvrdeniam, nakoľko obe žalobkyne musia mať vedomosť o tom, že v rodinnom dome súpisné č. XXX/X v podielovom spoluvlastníctve oboch žalovaných sa nachádza garáž a nerozumie prečo zavádzajú súd takýmto tvrdeniami. V čase, keď sa otec žalovaných oženil so žalobkyňou v 1. rade boli jeho deti, ktoré sú v tomto konaní žalované už plnoleté, v domácnosti mali viacero áut, a preto mali i viacero garáží. Uvedené tvrdenie je absolútne zmätočné a v žiadnom prípade nepotvrďuje tvrdenia, že by cesta, ktorej sa domáha, neexistovala. Cesta vždy existovala a v dôsledku rozhodnutia súdu, ktorým bola parcela, po ktorej vedie cesta prisúdená oboj žalobkyniam, došlo k znehodnoteniu rodinného domu v spoluvlastníctve oboch žalovaných. K vyjadreniu svedkyne Chovancovej sa vyjadriť nevie, nakoľko s ňou nebola oboznámená, je to nová skutočnosť, ktorá nebola v konaní prejednaná. Predložila rozhodnutie Komisie výstavby a dopravy pri MNV v Bernolákove zo dňa 8.11.1988, č. 1027/88, ktorým bola zastavená stavba započatá žalobkyňou v 1. rade, ktorá bez náležitého stavebného povolenia začala stavať oplotenie na rozdelenie pozemkov podľa jej vlastného uváženia bez náležitých spoluvlastníckych dohôd, či súdnych rozhodnutí. Jednoducho svojvoľne pristúpila k deľbe pozemkov podľa svojho uváženia a dnes to prezentuje ako dlhodobé užívanie, čo nie je pravda, jednalo sa výlučne o jednostranný svojvoľný zásah. K argumentácii žalobkyne v 1. rade v jej vyjadrení, že po dobu celých 30 rokov trvania súdneho konania vraj nepredložila jediný dôkaz, ktorý by jej požiadavku na finančnú kompenzáciu za zabratú cestu a bránu odôvodňoval uviedla, že i súd prvej inštanície v napadnutom rozsudku v bodoch 14. a 40. poukázal na jej požiadavky ohľadne finančného vyrovnania, ktoré boli dôvodom vrátenia veci na ďalšie konanie podľa uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12.12.1988, sp.zn. 14 Co 452/88. Namietala stále tie isté vady, ktoré už namietala v odvolaní proti prvému rozhodnutiu, pričom prvoinštančný súd ani po 32. rokoch neskúmal skutočnosti, pre ktoré bol zrušený uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12.12.1988 rozsudok zo dňa 10.9.1988 a vydal opäť rozhodnutie, ktorým nerešpektoval práva oboch žalovaných na prístup k rodinnému domu v ich podielovom spoluvlastníctve a ich odsudzuje na značnú finančnú investíciu do budovania novej brány a prístupovej cesty, ktoré existujú a boli budované ako príslušenstvo ich rodinného domu súpisné č. XXX/X. Poukázala na znalecký posudok znalkyne Ing. Y. L., ktorá sa vyjadrila k charakteru jazera a vybudovaniu rodinného domu súpisné č. XXX/XA. Dodala, že je smutné, že ani po 32. rokoch súdneho konania nedospel súd k rozsudku, ktorý by priznával rovnocenné postavenie oboj stranám sporu tak, ako to zaručuje zákon a opätovne ako pred 32 rokmi, oberá oboj žalovaných o prístup k ich rodinnému domu, ktorý bol v prvom rade budovaný pre tento dom, nakoľko dom vo vlastníctve žalobkýň sa nachádza priamo pri ceste a samostatnú príjazdovú cestu nepotrebuje. Napadnutým rozsudkom sa znižuje i hodnota rodinného domu súpisné č. XXX/X vo vlastníctve oboj žalovaných, pretože prvoinštančný súd svojím rozhodnutím spôsobil, že tento dom nie je možné plnohodnotne užívať, nakoľko cesta do garáže mu je odňatá a jeho vlastníci sú odsúdení na provizórny štrkový chodník, ktorý umožňuje len peší prístup k domu. V prípade potreby sa k tomuto rodinnému domu nedostanú ani záchranné zložky (požiarnici, zdravotníci), čím opäť súd prvej

inštancie neprimerane zasiahol do vlastníckych, ale aj osobných práv žalovaných a odoprel im právo na tieto záchranné zložky v prípade potreby. Napadnuté rozhodnutia tak vníma i dnes ako nevyvážený a zvyhodňujúci žalované, keď im priznáva v podstate práva na užívanie cesty i vstupnej brány a zaručuje im nerušený priamy vstup i pre záchranné zložky, zatiaľ čo ona a žalovaný v II. rade si majú vystačiť s dierou v plote namiesto brány a štrkovým chodníkom pre peších a v prípade potreby si majú poradiť sami. Zotrvala na odvolacom návrhu s tým, že ponecháva na zváženie aj zrušenie napadnutého rozsudku a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Žalobkyňa v 1. rade k vyjadreniu žalovanej v I. rade k jej vyjadreniu k odvolaniu žalovanej v I. rade uviedla, že žalovaná v I. rade neuvádza žiadne nové skutočnosti, svoje doterajšie tvrdenia nepodporila žiadnymi dôkazmi, ktoré by bolo možné predložiť v odvolacom konaní. Vo svojom predchádzajúcom vyjadrení sa podrobne zaoberala celou doterajšou argumentáciou žalovanej v I. rade a vyjadrila sa k veci ako s oporou v zákone, tak i v odbornom názore vyjadrenom v znaleckom posudku Ing. Y. L., z dôvodu ktorého už nepovažuje za potrebné sa ďalej vyjadrovať. Zotrvala na odvolacom návrhu.

9. Žalobkyňa v 2. rade k vyjadreniu žalovanej v I. rade k jej vyjadreniu k odvolaniu žalovanej v I. rade uviedla, že nepovažuje za potrebné sa vyjadrovať k predmetnému vyjadreniu, pretože z jej pohľadu sa v ňom neuvádzajú žiadne nové skutočnosti, resp. tvrdenia, ktoré by boli v konaní pred príslušným prvostupňovým (správne prvoinštančným, poznámka odvolacieho súdu) súdom podložené dôkazmi. Zotrvala na odvolacom návrhu.

10. Žalovaný v II. rade sa k odvolaniu žalovanej v I. rade nevyjadril, odvolanie nepodal. Odvolací súd poukazuje na to, že v zmysle ustanovenia § 139 ods. 1 Občianskeho zákonníka sú z právnych úkonov týkajúcich sa spoločnej veci oprávnení a povinní všetci spoluvlastníci spoločne a nerozdielne.

11. Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 31.3.2022, č.k. 15 Co 117/2021-647, zrušil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 3.11.2020, č.k. 11 C 182/1987-566 (v poradí druhý) a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie; dôvody zrušenia napadnutého rozsudku sú podrobne uvedené v bodoch 12. až 19. odôvodnenia citovaného zrušujúceho uznesenia, na ktoré odvolací súd odkazuje.

12. Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom zo dňa 8.11.2022, č.k. IV. ÚS 313/2022-63, rozhodol o sťažnosti sťažovateľiek - žalobkýň v 1., 2. rade tak, že 1. uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31.3.2022, sp.zn. 15 Co 117/2021, bolo porušené základné právo sťažovateľiek na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; 2. postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp.zn. 15 Co 117/2021 bolo porušené základné právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; 3. uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31.3.2022, sp.zn. 15 Co 117/2021, zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie; 4. sťažovateľkám priznal finančné zadost'učinenie, každej v sume po 2.000,- €, ktoré im je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu; 5. uložil Krajskému súdu v Bratislave povinnosť nahradiť sťažovateľke K. L. trovy konania v sume 616,38 € a zaplatiť ich jej právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu; 6. uložil Krajskému súdu v Bratislave povinnosť nahradiť sťažovateľke Mgr. C. L., PhD. trovy konania v sume 616,38 € a zaplatiť ich jej právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu; 7. vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel. V odôvodnení uvedeného nálezu ústavný súd, okrem iného vyslovil, že opomenutie príkazu vyplývajúceho z § 390 C.s.p., aby odvolací súd sám vo veci rozhodol, a to bez akéhokoľvek odôvodnenia tohto opomenutia krajským súdom, zakladá danosť takého procesného excesu zrušujúcim uznesením odvolacieho súdu, v príčinnej súvislosti s ktorým dochádza k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m.m. I. ÚS 570/2017). V posudzovanej veci bol kritický postup síce krajským súdom odôvodnený, ako však z obsahu predchádzajúcich bodov vyplýva, jeho odôvodnenie z hľadiska ústavnej udržateľnosti neobstojí. Kategoricky zákonom nastavené procesné parametre nemôže vyvážiť okolnosť, že postup bez možnosti kasácie je pre odvolací súd nepochybne zložitejší. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a v

obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Ústavný súd vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu, ktorým odvolací súd odmietol aplikovať § 390 C.s.p., čím rezignoval na meritórny prieskum rozsudku okresného súdu, odvolávajúc sa na procesné pochybenia súdu prvej inštancie, došlo k porušeniu práva sťažovateľiek na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľiek na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci krajskému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel. Ide o jednu z výnimiek oproti bežnému postupu ústavného súdu, ktorý kasačné rozhodnutia vyvolávajúce stav právoplatne neskončeného konania okrem výnimočných prípadov nezrušuje. V tomto prípade je však ústavná neudržateľnosť ďalšieho postupu a rozhodovania súdov nezvratná, keďže meritórne mal rozhodnúť odvolací súd a tým vec právoplatne skončiť. Krajský súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze. Ústavný súd preto dospel k záveru, že postup krajského súdu, ktorý nerešpektoval § 390 ods. 2 C.s.p., jednoznačne nepriaznivo ovplyvnil dĺžku napadnutého konania (m.m. III. ÚS 5/2018, I. ÚS 227/2018, IV. ÚS 587/2018, II. ÚS 3/2022, I. ÚS 548/2020, II. ÚS 348/2019, I. ÚS 52/2020). Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatoval, že postupom krajského súdu v odvolacom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Po vrátení veci Ústavným súdom Slovenskej republiky, odvolací súd opätovne preskúmal vec, súc pritom viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania [§ 470 ods. 1, ods. 2, § 379, § 380 Civilného sporového poriadku (zákon č. 160/2015 Z.z. účinný od 1.7.2016), ďalej len C.s.p.], túto prejednal bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že aj napriek vyslovenému právnemu názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky v náleze zo dňa 8.11.2022, č.k. IV. ÚS 313/2022-63, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie nie je možné potvrdiť, ani zmeniť.

14. Odvolací súd rešpektujúc právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky vo vyššie uvedenom náleze, ako aj ustanovenie § 390 C.s.p., po preskúmaní predmetnej veci má za to, že zo strany súdu prvej inštancie došlo k takým procesným pochybeniam, ktoré nemôže napraviť odvolací súd a bez odstránenia ktorých prvoinštančným súdom, nemôže odvolací súd vec prejednať a rozhodnúť vec na podklade podaného odvolania, nakoľko ide v konaní o také vady, ktoré bránia odvolaciemu súdu rozhodnúť podľa § 390 C.s.p. K prvému procesnému pochybeniu zo strany prvoinštančného súdu, tak ako už konštatoval odvolací súd v bode 17. uznesenia zo dňa 31.3.2022, č.k. 15 Co 117/2021-647, došlo tým, že sa vôbec nevysporiadal s návrhom žalovanej v I. rade uvedeným na pojednávaní konanom dňa 15.4.2014, v ktorom navrhla, aby medzi vlastníkov bol zaradený aj ďalší účastník E. L. (č.l. 396 spisu). Podaním doručeným prvoinštančnému súdu dňa 22.7.2014 obaja žalovaní navrhli, aby podľa § 92 O.s.p. do konania na ich strane vstúpila žalovaná v III. rade E. L. (č.l. 406 spisu). Odvolací súd poukazuje na to, že podľa ustanovenia § 92 ods. 1 O.s.p. (účinný do 30.6.2016), na návrh účastníka môže súd pripustiť, aby do konania vstúpil ďalší účastník. Súhlas toho, kto má takto do konania vstúpiť, je potrebný, ak má vystupovať na strane navrhovateľa. Z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24.3.2010, sp.zn. 1 Obo 32/2010 vyplýva, že návrh na pripustenie ďalšieho účastníka do konania na stranu žalovaných je procesným podaním. V zmysle § 92 ods. 1 O.s.p. sa na vyhovenie návrhu zo strany súdu nevyžaduje splnenie žiadnej špeciálnej podmienky, ako je napríklad súhlas vstupujúceho, ktorý je potrebný len v prípade pristupujúceho žalobcu. Súd pri preskúmaní žiadosti zisťuje, či navrhnutý účastník spĺňa všeobecné podmienky účasti, napríklad spôsobilosť byť účastníkom konania, pristúpením nedôjde k litispencií alebo res iudicata. Skúmanie návrhu z hľadiska jeho dôvodnosti je hmotnoprávnym posúdením, pričom v konaní o pripustení žalovaného do konania súd zisťuje výlučne dodržanie ustanovení procesného práva. V danom prípade sa prvoinštančný súd neriadil uvedeným ustanovením zákona a o návrhu oboch žalovaných na pripustenie ďalšieho účastníka do konania vôbec nerozhodol, čím došlo k porušeniu procesných práv účastníka konania a uvedené pochybenie nemôže napraviť odvolací súd, nakoľko na odvolacie konanie sa ustanovenie o pristúpení účastníkov (subjektov) nepoužije (§ 216 ods. 1 O.s.p., § 378 ods. 2 C.s.p.). Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd nemohol rozhodnúť vo veci sám, aj napriek tomu, že už raz rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo odvolacím súdom zrušené.

15. Ďalším procesným pochybením súdu prvej inštancie bolo, že sa vôbec v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nevysporiadal so vzájomnou žalobou oboch žalovaných. Na pojednávaní konanom dňa 8.10.2020 (č.l. 564) žalovaní v I., II. rade okrem iného uviedli, že v prípade, ak súd nezriadi vecné bremeno, žiadajú finančnú kompenzáciu vo výške 20.000,- € na vybudovanie cesty, brány a jazierka, na čo súd prvej inštancie reagoval tak, že „ak to dobre pochopil, žiadajú vypořádanie v širšom zmysle a návrh oboch žalovaných treba posúdiť ako vzájomnú žalobu, ale nakoľko ide o spor z roku 1987, prišlo to celkom včas“, avšak žalovaní v I., II. rade namietali, že finančnú kompenzáciu žiadali od začiatku konania. Vo veci sa vyjadrili aj obe žalobkyne, ktoré navrhli, aby v prípade, ak súd prvej inštancie posúdi návrh žalovaných v I., II. rade ako vzájomnú žalobu, aby bola vylúčená na samostatné konanie. Odvolací súd v súvislosti s uvedeným poukazuje na to, že pri rozhodovaní o zrušení podielového spoluvlastníctva, ktorým spoluvlastníctvo zaniká, je často nevyhnutné, aby súd riešil všetky otázky, ktoré so zrušením spoluvlastníctva súvisia a ktoré sú medzi spoluvlastníkmi sporné. Vysporiadanie zrušovaného podielového spoluvlastníctva sa vykonáva v širšom slova zmysle na návrh strany a v rámci tohto vypořádania sa prihliada nielen na to, či a do akej miery niektorý zo spoluvlastníkov zhodnotil spoločnú vec, ale prípadne i na to, či pri hospodárení so spoločnou vecou účelne vynaložil náklady nad rámec svojho spoluvlastníckeho podielu. Vysporiadanie v širšom zmysle prichádza podľa judikatúry do úvahy len na návrh strany (§ 79 ods. 1 O.s.p., § 131 a nasl. C.s.p.), alebo na vzájomnú žalobu žalovaného (§ 97 ods. 1 a § 98 O.s.p., § 147 C.s.p.). Ak teda prvoinštančný súd dospel k záveru, že žalovaní v I., II. rade sa domáhajú vypořádania podielového spoluvlastníctva v širšom zmysle na podklade vzájomnej žaloby, mal postupovať v zmysle ustanovenia § 147 C.s.p., na ktorú sa primerane použijú ustanovenia o žalobe. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že žaloba je procesný úkon, ktorým sa uplatňuje právo na súdnu ochranu ohrozeného alebo porušeného práva. Medzi vecné procesné podmienky, na ktoré súd prihliada kedykoľvek počas konania, ak Civilný sporový poriadok neustanovuje inak (§ 161 C.s.p.), patrí aj existencia žaloby, tzn. i vzájomná žaloba. Neexistencia žaloby vedie vždy k zastaveniu konania. Nedostatok tohto dispozičného úkonu, ktorý iniciuje sporové konanie, je neodstrániteľnou vadou konania. Žaloba, teda i vzájomná žaloba, je jednou z procesných podmienok, ale prvoinštančný súd náležite neskúmal či boli splnené procesné podmienky spočívajúce v existencii vzájomnej žaloby. Na uvedenú procesnú podmienku tak podľa ustanovenia § 380 ods. 2 C.s.p. musel prihliadnuť odvolací súd, aj keď nebola v odvolacích dôvodoch uvedená.

16. Prvoinštančný súd v bode 41. odôvodnenia napadnutého rozsudku konštatoval, že žalovaní žiadali zaplatenie sumy 20.000,- € ako kompenzáciu pri vypořádaní v širšom zmysle slova (túto sumu im nepriznal). Odvolací súd k uvedenému konštatuje, že o vypořádaní zrušovaného podielového spoluvlastníctva, vykonávaného súdom ako vysporiadanie v širšom zmysle na návrh strany alebo na podklade vzájomnej žaloby strany, rozhodne súd samostatným výrokom rozsudku, nielen v rámci rozhodovania o náhrade za spoluvlastnícky podiel (R 46/1991). Je tomu preto tak, že pohľadávka z titulu zaplatenia náhrady za spoluvlastnícky podiel vzniká až právoplatnosťou rozsudku o zrušení spoluvlastníctva, kým pohľadávka z vynaložených nákladov vzniká od okamihu ich vynaloženia. Súd je týmto dispozičným procesným úkonom viazaný a rozhoduje o ňom na základe zisteného skutkového stavu veci. Z uvedeného je zrejmé, že súd prvej inštancie sa riadne nezaoberal návrhom oboch žalovaných o zaplatenie sumy 20.000,- €, ktorý vyhodnotil na pojednávaní ako vzájomnú žalobu, avšak v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že ide o kompenzáciu pri vypořádaní v širšom zmysle slova, pričom o ňom ani nerozhodol samostatným výrokom. Odvolací súd dáva do pozornosti, že žalovaní v I., II. rade o vypořádanie podielového spoluvlastníctva v širšom zmysle žiadali od začiatku konania (č.l. 26 spisu), o ktorom doteraz súd prvej inštancie nerozhodol a pre túto vadu sa javí, že napadnuté rozhodnutie je predčasné.

17. Všetky vyššie uvedené procesné pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré nemôže napraviť odvolací súd, tak mali za následok zrušenie napadnutého rozsudku prvoinštančného súdu a vrátenie mu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v zmysle § 389 ods. 1 písm. a/, b/, c/ C.s.p.

18. Aj napriek uvedenému má ďalej odvolací súd za to, že prvoinštančný súd sa dôsledne neriadil právnym názorom odvolacieho súdu vysloveného v jeho uznesení zo dňa 12.12.1988, č.k. 14 Co 452/88-125, ako namietala žalovaná v I. rade v odvolaní. V odôvodnení citovaného uznesenia odvolací súd v závere konštatoval, že rozdelenie pozemkov bez vyriešenia otázky prístupovej cesty k domu, ktorý je v užívaní žalovaných, tak ako to urobil súd prvej inštancie, nemožno preto považovať za vecne správne. Súd prvej inštancie pochybil, keď nevykonal ohliadku miesta samého a neusmernil ani znalca na zistenie prístupovej cesty strán k domovým nehnuteľnostiam, ktoré užívajú napriek tomu, že sa jedná

o jednu zo základných otázok, od vyriešenia ktorej je závislé správne a objektívne posúdenie veci. V tejto súvislosti dáva odvolací súd do pozornosti ustanovenie § 391 ods. 2 C.s.p. (§ 226 O.s.p.), podľa ktorého, ak bolo rozhodnutie zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu. Podľa názoru odvolacieho súdu prvoinštančný súd sa uvedeným právnym názorom odvolacieho súdu dôsledne neriadil, keď síce ohľadku miesta samého vykonal (dňa 27.2.1989), ale neusmernil znalca na zistenie prístupovej cesty strán k domovým nehnuteľnostiam, ktoré užívajú. Súd prvej inštancie v bode 38. odôvodnenia napadnutého rozsudku sa síce zaoberal otázkou zriadenia vecného bremena ako ho navrhovali obaja žalovaní, pričom dospel k záveru, že zriadenie vecného bremena v tomto prípade nebolo opodstatnené a žalovaní ani v spore nepredložili žiaden dôkaz, na základe ktorého by súd zriadenie vecného bremena mohol vykonať. Odvolací súd dáva do pozornosti, že podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka súd môže na návrh vlastníka stavby zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníka stavby spočívajúce v práve cesty cez príľahlý pozemok. Medzi základné predpoklady pre zriadenie práva cesty súdom podľa citovaného ustanovenia zákona patrí: právo cesty sa týka pozemku, ktorý je príľahlý k stavbe oprávneného z vecného bremena; právo cesty mohlo zabezpečiť iba v prospech vlastníka stavby; vlastník stavby nemôže zabezpečiť prístup k stavbe inak; vecné bremeno zodpovedajúce právu cesty možno zriadiť iba na tento konkrétny účel. Zriadenie vecného bremena, ktorému zodpovedá právo cesty po pozemku príľahlom k stavbe predstavuje určitý spôsob vysporiadania vzťahu medzi vlastníkom stavby, ku ktorej nie je zaistený prístup a vlastníkom príľahlého pozemku. Súd nemôže bez ďalšieho zamietnuť žalobu vlastníka stavby na zriadenie nevyhnutnej cesty len preto, že navrhovaný rozsah bremena sa mu javí nepríjemný. Musí prípadne i za pomoci znaleckého posudku posúdiť možnosť zriadenia takého rozsahu vecného bremena, ktorý by zaťažoval vlastníka príľahlého pozemku čo najmenej a zároveň zabezpečil vlastníkovi stavby prístup k stavbe v nevyhnutnom rozsahu. Z vyššie uvedeného ustanovenia zákona implicitne vyplýva, či právo cesty ako vecné bremeno možno zriadiť za náhradu alebo i bez nej.

19. Súd prvej inštancie v danej veci vychádzal zo znaleckého posudku č. X/XX, zo dňa 28.6.1988, vyhotoveného znalcom Ing. C. T. (č.l. 36), ktorý v tomto znaleckom posudku konštatoval, že vybudovanie novej prístupovej cesty pozdĺž hranice s parcelou č. XXXX/XX považuje za neuskutočiteľné i z hľadiska tam uloženého plynového vedenia. Odporučil zohľadniť pri finančnom vyrovnaní aj investície na vykonanie úprav po rozdelení pozemku, ide najmä o vybudovanie brány a prístupovej cesty k pozemku. S týmto znaleckým posudkom sa stotožnila aj znalkyňa Ing. Y. L., ktorá vypracovala dňa 29.9.2020 znalecký posudok č. XXX. na žiadosť žalobkyne v 2. rade (č.l. 507). V predmetnej veci však bol vypracovaný ešte jeden znalecký posudok č. XX/XX, dňa 31.8.1988, znalcom Ing. K. E., CSc. (č.l. 82), ktorého ustanovil súd prvej inštancie za účelom vyčíslenia hodnoty nehnuteľností a hodnoty ich súčastí. Uvedený znalec v závere svojho posudku uviedol, že hlavný problém spočíva v tom, že reálna deľba nehnuteľností v čistej podobe bez zriadenia práva služobnosti je uskutočiteľná len realizáciou vyvolaných investícií, preto v posudku vypracoval návrhy riešení v štyroch variantoch. Prvé dva uvažujú so zriadením práva služobnosti a druhé dva bez zriadenia práva služobnosti a zrealizovaním vyvolaných investícií. S týmto znaleckým posudkom sa ale prvoinštančný súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia vôbec nevysporiadal.

20. Odvolací súd na základe vyššie uvedených skutočností dospel k záveru, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania, ktoré nevykonal v zmysle zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu zo dňa 12.12.1988, č.k. 14 Co 452/88-125, dospel k nesprávnemu právnemu záveru, ak nezriadil vecné bremeno v prospech žalovaných a ani im nepriznal finančnú kompenzáciu pri vyporiadaní zrušujúceho podielového spoluvlastníctva v širšom zmysle slova, pretože ak mal za to, že zriadenie vecného bremena nie je v danej veci možné, mal aj v zmysle vyššie uvedených znaleckých posudkov rozhodnúť o investíciách na vykonanie úprav pri rozdelení pozemkov sporových strán.

21. Aj uvedené skutočnosti a vady odôvodňujú zrušenie napadnutého rozhodnutia podľa § 389 písm. b/, c/ C.s.p. Tým, že prvoinštančný súd nerešpektoval vyslovený právny názor odvolacieho súdu už v poradí prvom uznesení zo dňa 12.12.1988, č.k. 14 Co 452/88-125, tak podľa odvolacieho súdu nemôže konať a rozhodnúť odvolací súd v zmysle ustanovenia § 390 C.s.p. Odvolací súd by bol povinný konať a rozhodovať iba vtedy, ak by súd prvej inštancie rešpektoval už raz vyslovený právny názor odvolacieho súdu, čo v danom prípade splnené nebolo. Navyše podľa odvolacieho súdu v prípade, ak by rozhodol v predmetnej veci, došlo by k porušeniu práv oboch sporových strán na spravodlivý proces, keďže prvoinštančný súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom s poukazom na čl. 2 C.s.p. K tomuto dospel odvolací súd v zmysle

čl. 3 C.s.p. eurokonformným výkladom ustanovenia § 390 C.s.p. s odkazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 1.7.2008, č.k. III. ÚS 341/2007-38, podľa ktorého pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže sa, ba dokonca musí, od doslovného znenia právneho textu odchyliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť, alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky). V takýchto prípadoch sa však musí vyvarovať svojvoľe (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti nieť pochybnosti, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nepredstavuje viazanosť štátnych orgánov iba textom, ale aj zmyslom a účelom zákona. Odvolací súd ešte poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 23.1.2014, č.k. IV. ÚS 1/2014-17, v ktorého odôvodnení sa uvádza, že k výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona. Jazykový výklad môže totiž v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu predstavovať len prvotné priblíženie sa k obsahu právnej normy, ktorej nositeľom je interpretovaný právny predpis; na overenie správnosti či nesprávnosti výkladu, resp. na jeho doplnenie či spresnenie potom slúžia ostatné interpretačné prístupy postavené na roveň gramatickému výkladu, najmä teleologický a systematický výklad vrátane ústavne konformného výkladu, ktoré sú spôsobilé v kontexte racionálnej argumentácie prispieť k zisteniu obsahu a zmyslu aplikovanej právnej normy (IV. ÚS 515/2012, IV. ÚS 294/2012, IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 351/2010, m. m. I. ÚS 306/2010). Podľa tejto judikatúry ako ústavne nesúladné (porušujúce základné práva sťažovateľa) ústavný súd hodnotí aj také rozhodnutia všeobecných súdov, v ktorých boli zákony, prípadne podzákonné právne úpravy interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, napr. v dôsledku prílišného formalizmu (IV. ÚS 515/2012, IV. ÚS 294/2012, IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 69/2012, IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 26/2010, III. ÚS 163/2011, podobne aj Ústavný súd Českej republiky napr. III. ÚS 150/99).

22. Záverom odvolací súd opätovne poukazuje, ako aj v bode 19. odôvodnenia prvého zrušujúceho uznesenia zo dňa 31.3.2022, že uvedomujúc si zákonný zákaz opätovného zrušenia rozhodnutia súdu prvej inštancie v zmysle § 390 C.s.p. dospel k záveru, že vzhľadom na tak závažné vyššie uvedené nedostatky v postupe súdu prvej inštancie, ktoré odvolací súd nemôže odstrániť, nie je možné, aby vo veci sám rozhodol. Vzhľadom k uvedenému za daného stavu by odvolací súd rozhodnutím vo veci nahrádzal prvoinštančné rozhodnutie, čím by bolo stranám sporu odopreté právo namietať správnosť skutkových a právnych záverov na inštančne vyššom súde. Posúdenie podstaty veci v rámci dvojinstančného súdneho konania je súčasťou práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces. Z uvedeného dôvodu odvolací súd nepostupoval v zmysle citovaného zákonného ustanovenia a vo veci nerozhodol sám aj napriek tomu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie už bolo raz odvolacím súdom zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

23. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie znova zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 389 ods. 1 písm. a/, b/ C.s.p., v spojení s § 391 ods. 1 C.s.p. Povinnosťou prvoinštančného súdu bude v už naznačenom smere, v prvom rade rozhodnúť o návrhu na pristúpenie ďalšej sporovej strany do konania na strane žalovaných, v prípade ak bude ďalšia sporová strana pripustená do konania, v ďalšom konaní konať aj s touto stranou, vysporiadať sa s tým, či žalovaní vysporiadanie v širšom zmysle slova uplatňujú vzájomnou žalobou, ak áno, postupovať v zmysle ustanovenia § 147 C.s.p. a následne sa vysporiadať i s návrhom oboch žalobkyní o vylúčenie takejto žaloby na samostatné konanie s poukazom či je takéto vylúčenie v danej veci vôbec možné, v ďalšom znova posúdiť otázku vecného bremena alebo finančnej náhrady s tým, že o tejto musí rozhodnúť samostatným výrokom v rámci širšieho vyporiadania, postupovať aj podľa intencií zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12.12.1988, č.k. 14 Co 452/88-125, vykonať vo veci riadne dokazovanie, prípadne i také, ktoré strany nenavrhl, keďže konanie bolo začaté za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (§ 185 ods. 1, ods. 2, ods. 3 C.s.p.) s tým, aby základom pre rozhodnutie boli skutočnosti existujúce v čase rozhodovania, t.j. za aktívnej účasti strán sporu riadne zistiť skutkový stav veci, dôkazy vyhodnotiť v súlade s ustanovením § 191 ods. 1 C.s.p., rozhodnúť v súlade s ustanovením § 215 ods. 1, ods. 2, C.s.p. a zo zisteného skutkového stavu vyvodiť záver, ktorý je nutné správne a dostatočne odôvodniť v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z ustanovenia § 220

ods. 2 C.s.p. s tým, že o jednotlivých procesných úkonoch je potrebné vyhotoviť písomné zápisnice (§ 99 C.s.p.). Podľa § 391 ods. 2 C.s.p. je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

24. Prvoinštančný súd v novom rozhodnutí rozhodne opätovne o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie, vrátane trov konania vzniknutých stranám v konaní pred odvolacím súdom (§ 396 ods. 1, ods. 3, § 255 a nasl. C.s.p.).

25. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.5.2011; § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon prípúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).